

פרשת חיי שרה תש"פ
מאה עשרים ושבע

בראשית פרק כג, א-ב

(א) ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה: (ב) ותמת שרה בקרית ארבע הוא חכרון בארץ פנעו ויבא אברהם לספד לשרה ולבנותיה:

רש"י

(א) ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים - לכך נכתב שנה בכל כלל וכלל, לומר לך שכל אחד נדרש לעצמו, בת מאה כבת עשרים לחטא, מה בת עשרים לא חטאה, שהרי אינה בת עונשין, אף בת מאה בלא חטא, ובת עשרים כבת שבע ליופי: **שני חיי שרה** - כלן שוין לטובה: (ב) בקרית ארבע - על שם ארבע ענקים שהיו שם אחימן ששי ותלמי ואביהם. דבר אחר על שם ארבעה זוגות שנקברו שם איש ואשתו אדם וחווה, אברהם ושרה, יצחק ורבקה, יעקב ולאה: **ויבא אברהם** - מבאר שבע: **לספוד לשרה ולבנותיה** - ונסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק, לפי שעל ידי בשורת העקידה שנזדמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט, פרח נשמתה ממנה ומתה:

רמב"ן

(א) מאה שנה ועשרים שנה - לשון רש"י, לכך נכתב שנה בכל כלל וכלל לומר לך שכל אחד נדרש לעצמו, בת מאה כבת עשרים לחטא, ובת עשרים כבת שבע ליופי. וכן כתב בשני חיי אברהם (להלן כה ז). ואין מדרשו זה נכון, שהרי בשני חיי ישמעאל (שם פסוק יז) נאמר כשני חיי אברהם בשוה, ולא היו שוים בטובה, אבל היה מתחלה רשע ועשה תשובה בסוף. ועוד, כי שנה שנה לחלק משמע, ואינו נדרש להשוות: אבל "שנה שנה ושנים" דרך הלשון הוא. ומה שאמרו בבראשית רבה (נח א) בת מאה כבת עשרים לחטא, לא דרשו כן אלא מיתור הלשון, שחזר ואמר "שני חיי שרה", שכללן והשוה אותן. ולא ידרשו כן באברהם:

בראשית רבה - פרשת חיי שרה פרשה נח סימן ג

[ג] רבי עקיבא היה יושב ודורש והצבור מתנמנם בקש לעוררן אמר מה ראתה אסתר שתמלוך על שבע ועשרים ומאה מדינה אלא תבא אסתר שהיתה בת בתה של שרה שחיתה ק' וכי וז' ותמלוך על ק' וכי וז' מדינות.

משנה מסכת אבות פ"ג מ"א

עקביא בן מהללאל אומר הסתכל בשלשה דברים ואי אתה בא לידי עבירה דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון מאין באת מטפה סרוחה ולאן אתה הולך למקום עפר רמה ותולעה ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא:

פירוש רבינו יונה

עקביא בן מהללאל אומר הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה, דע מאין באת - ובזמן שתשתכל מאין באת המחשבה תגרום לך להיות שפל רוח ותנצל ממדת הגאווה שנאמר בה [משלי ט"ז ד'] תועבת ה' כל גבה לב: **ולאן אתה הולך למקום עפר רמה ותולעה** - וכי תחשוב בלבך לאן אתה הולך לא תחפוץ בכל התענוגים כי לרמה אתה טורח גם כל עושר וכבוד תבזה בעיניך וכל טובה תבהיל כי הכל הבל ורעות רוח. ועל ענין זה עשה שלמה המלך ספר קהלת והתחיל הבל הבלים להבהיל כל טובה וכל יקר. ואחר שהבהיל את הכל אמר [קהלת יב י"ג] סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם: **ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון** - שהנבראים לא נבראו אך לירא את ה'. כי איך יחטא האדם אם יחשוב לפני מי עתיד ליתן דין וחשבון ויותר על הפורענות והנסיון שיהיה לו על חטאיו כי יתבייש בשת גדול. משל למלך שנכנס אדם לפניו אם ימצאהו מרמה במעשיו או משקר דבריו הלא יתבייש בשת גדול. על אחת כמה וכמה לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא גם כי בהתבייש הנפש אחר שנתפרדה מן הגוף הבושת ההיא גדולה מהבושת בעודנה שמה כי טבע הגוף משכח וכי יעשה האיש דבר כיעור ויתבייש עליו מבני אדם לשנה או לשנתים ישכח הדבר וילך הבושה מעליו וגם כי לא ישכח מלבנו. יהיה הדבר ישן נושן והוסרה קצת הבושה כי טבע השכחה שבגוף מתערב עם טבע הנפש וכי אינו יכול להתגבר עליו לשכוח הדבר לגמרי על כל פנים יתגבר עליו להתיישן הדבר שהוא קצת השכחה שמסיר רוב הבושה אך בהיות הנפש לבדה אין שכחה לפניה כי כלה ברה וזכה ואין שום טבע מהגשמים בתוכה. ושמתיביישת לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. לעולם ולעולמי עד תעמוד בבושה באותה שעה שהיתה עומדת לפניו וכמו הפעם ההוא תעמוד מבושת לעולם וזהו שאמרו רז"ל אוי לה לאותה בושה אוי לה לאותה כלימה לכן על כל פנים המעלה על לבו דברים אלה לא יבא לידי עבירה:

בראשית פרק יח פסוק ט

ויאמרו אליו איה שרה אשתך ויאמר הנה באהל:

רש"י

ויאמרו אליו - נקוד על אי"ו שבאליו, ותניא רבי שמעון בן אלעזר אומר כל מקום שהכתב רבה על הנקודה אתה דורש הכתב וכו', וכאן הנקודה רבה על הכתב אתה דורש הנקודה, שאף לשרה שאלו אינו אברהם, למדנו שישאל אדם באכסניא שלו לאיש על האשה ולאשה על האיש. בבבא מציעא (פז א) אומרים יודעים היו מלאכי השרת שרה אמנו היכן היתה, אלא להודיע שצנועה היתה כדי לחבבה על בעלה. אמר רבי יוסי בר חנינא כדי לשגר לה כוס של ברכה: **הנה באהל** - צנועה היא:

אסתר פרק ב פסוק טו

ובהגיע תר אסתר בת אביהיל יד מרדכי אֶשֶׁר לָקַח לוּ לְבַת לְבֹא אֶל הַמֶּלֶךְ לֹא בְקֶשֶׁה דָּבָר כִּי אִם אֶת אֶשֶׁר יֹאמֶר הָגִי סָרִיס הַמֶּלֶךְ שְׁמֵר הַנְּשִׁים וְתִהְיֶי אֶסְתֵּר נִשְׂאֵת חֵן בְּעֵינֵי כָל רְאִיָּה: